

سازمان جهاد کشاورزی خراسان رضوی
معاونت برنامه ریزی و امور اقتصادی

سیمای شهرستان گناباد
در سال ۱۴۰۲

اداره آمار و اطلاعات کشاورزی
۱۴۰۳

آمار و اطلاعات صحیح، دقیق و بهنگام یکی از نیازهای مهم و اساسی هر سازمانی می باشد و هر گونه تصمیم گیری و سیاست گذاری بدون داشتن آمار و اطلاعات امکان پذیر نمی باشد. سیمای کشاورزی شهرستان بعنوان یک منبع آماری با هدف جمع آوری آمار و اطلاعات پایه و اساسی بخش کشاورزی نقش مهمی در تامین آمار شهرستان داشته، امید است با همت و تلاش کارشناسان در جهت ارائه آمار و اطلاعات صحیح و دقیق و به هنگام گام موثری در پاسخگویی به یکی از نیازهای اساسی در مجموعه سازمان و استان برداشته شود.

شهرستان گناباد با وسعت ۵۷۸۹٫۱ کیلومترمربع در فاصله ۲۷۵ کیلومتری از مرکز استان در مدارهای درجه ۵۸ و ۴۱ دقیقه طول شرقی / غربی و ۴۳ درجه و ۲۱ دقیقه عرض شمالی / جنوبی قرار دارد .

این شهرستان دارای ۲ بخش، ۴ شهر، ۴ دهستان، ۱۱۲ روستای دارای سکنه و جمعیت شهرستان ۹۷۰۲۸ نفر می باشد که ۵۷۵۴۲ نفر جمعیت در شهر و ۳۹۴۸۷ نفر جمعیت در روستاها ساکن می باشند.

وسعت منابع طبیعی شهرستان ۴۸۱۷۲۰٫۴ هکتار می باشد .

شهرستان دارا ی ۲۰۸۸۶ هکتار سطح زیر کشت آبی ۲۵۰۶ هکتار سطح زیر کشت دیم و دارای ۵۸۳۴۱۲ واحد دامی با تولید ۱۲۹ هزار تن محصولات زراعی، باغی، دامی و آبزیان می باشد. مهمترین محصولات زراعی و باغی شهرستان گندم، جو، یونجه، پسته، بادام، زعفران می باشد.

در تولید محصولات هندوانه، عدس، یونجه دیم، خربزه دیم، ذرت بذری، زرشک، سماق دیم ،... دارای رتبه های اول تا سوم استان می باشد.

ارزش ناخالص اقتصادی کل تولیدات زراعی، باغی و دامی و شیلات شهرستان ۵۹۷۴۸۷۷۹ میلیون ریال می باشد که ۳ درصد ارزش تولیدات استان می باشد دارای رتبه دهم می باشد.

دراین شهرستان تعداد ۱۳۴۷۳ نفر بهره بردار کشاورزی در بخش های زراعت ، دام ،باغداری فعالیت دارند و حدود ۲۸۹ حلقه چاه عمیق ونیمه عمیق ۶۰۲ رشته قنات و ۸۰ چشمه در شهرستان قرار دارد که بیش از ۱۱۸٫۶۴ میلیون متر مکعب آب استحصال وبه مصرف کشاورزی می رسد.

وضعیت جغرافیایی شهرستان
(جدول شماره ۱): وضعیت شهرستان

تعداد آبادی			تعداد دهستان	تعداد بخش	تعداد شهر	مساحت شهرستان (کیلومتر مربع)
کل	غیر مسکونی	مسکونی				
۴۴۳	۳۳۱	۱۱۲	۴	۲	۴	۵۷۸۹,۱
غیر ساکن			جمعیت شهری	کل جمعیت	خانوار	
جمعیت	خانوار	جمعیت روستایی				
—	—	۳۹۴۸۷	۵۷۵۴۲	۹۷۰۲۸	۳۰۹۴۳	

ماخذ: برآورد آمار سازمان مدیریت و برنامه ریزی خراسان رضوی سال ۱۴۰۱

(جدول شماره ۲): اطلاعات بارش و دمای میانگین و مقایسه با بلند مدت در سال زراعی ۱۴۰۱-۱۴۰۲
واحد: میلیمتر، درجه سلسیوس

شهرستان	میزان بارش			اختلاف بارش با سال گذشته		دما	
	مقدار بارش	بلند مدت	اختلاف	سال گذشته	اختلاف	بلند مدت	اختلاف
گناباد	۱۰۲,۳	۱۴۳,۵	-۴۱,۳	۱۳۸,۹	-۳۶,۷	۱۹	۲۲,۶

ماخذ: اداره هواشناسی استان

(جدول شماره ۳): وضعیت منابع طبیعی

کل وسعت شهرستان (کیلومتر مربع)	وسعت منابع طبیعی (هکتار)	وسعت بیابانها و کوير (هکتار)	وسعت جنگل (هکتار)			وسعت مراتع (هکتار)		
			طبیعی	بیشه زار و درختچه زار	دست کاشت	متراکم	نیمه متراکم	کم تراکم
۵۷۸۹,۱	۴۸۱۷۲۰,۴	۲۱۲۹۶	۱۲۵۰۰	۱۱۴۷	۴۴۶۸۷	۱۲۱	۵۳۵۶۹	۳۴۷۹۹۱

ماخذ: اداره منابع طبیعی

(جدول شماره ۴): وضعیت منابع آب

چشمه دایر (دهنه)		چاه(حلقه)		قنات دایر (رشته)	
۸۰		۲۸۹		۶۰۲	
جمع کل		آب مصرفی بخش کشاورزی از منابع زیر زمینی (میلیون متر مکعب)			
۹۷۱		۱۱۸,۶۴			
نام سد	نوع سد	ارتفاع سد از کف (متر)	حجم مخزن (میلیون متر مکعب)	حجم آب قابل تنظیم (میلیون متر مکعب)	سال بهره برداری
کاخک	خاکی با هسته رسی	۲۵	۱,۷	۱,۷	۷۸

ماخذ: مدیریت آب و خاک

(جدول شماره ۵) : بهره برداران کشاورزی برحسب نوع فعالیت و تحصیلات (تعداد)

جمع بهره برداران	زراعی	باغ و قلمستان		تولید گلخانه		زنبور عسل
۱۳۴۷۳	۱۰۵۷۸	۹۵۶۱		۱۷۴		۵۹
جمع بهره برداران (باسوادوبیسواد)	بی سوادان	خواندن و نوشتن	سیکل	دیپلم	فوق دیپلم	لیسانس و بالاتر
۱۳۴۷۳	۲۵۴۱	۲۸۰۶	۲۷۸۹	۳۶۸۵	۵۵۳	۱۰۵۲

ماخذ: سامانه پهنه بندی و داده های کشاورزی

(جدول شماره ۶) : وضعیت صنایع تبدیلی و تکمیلی

ردیف	عنوان صنایع	تعداد	ظرفیت (تن/سال)
۱	واحد های تولید فرآورده های لبنی	۵	۱۴۸۴۷
۲	واحد های بسته بندی ادویه جات	۸	۹۳
۳	واحد های بسته بندی زعفران و فرآورده های آن	۲۷	۳۲,۴
۴	انواع میوه و سبزیجات خشک و اسلایس میوه	۳	۴۲۰
۵	واحد های بسته بندی خشکبار و زرشک و خرما	۸	۶۶۵
۶	واحدهای تولید قندکله از شکر تصفیه شده چغندر و نیشکر و بسته بندی آبنبات	۳	۳۲۵
۷	واحد های پوست گیری و فرآوری و بسته بندی پسته	۶	۳۰۷۳۶۱
۸	واحدهای تولید انواع کدو	۴	۴۷۵۰
۹	واحدهای بسته بندی چای و کاکائو	۲	۸۰
۱۰	واحدهای پاک کردن و بسته بندی حبوبات و غلات	۹	۳۶۲۰
۱۱	واحدهای بسته بندی آجیل و فندق و گردو و بادام	۱	۱۰۰
۱۲	سردخانه بالای صفر و زیر صفر	۳	۱۱۲۰
۱۳	خوراک دام و طیور	۲	۲۵۰۰۰
۱۴	عصاره و اسانس گیاهان دارویی و بسته بندی گلاب و عرقیات گیاهی و دمنوش	۷	۱۸۶۵
۱۵	آرد غلات و گندم	۴	۲۷۵۰
۱۶	بسته بندی گل و گیاه	۲	۱۳۰
۱۷	انواع فرآورده های حجیم شده نان گندم خمیر	۱	۱۰۰
۱۸	انواع روغن گیاهی جانوری	۱	۲۰۰۰

ماخذ: مدیریت صنایع

(جدول شماره ۷) : بررسی وضعیت شاخص های مکانیزاسیون شهرستان

سطح مکانیزاسیون	وضعیت توانهای گششی (تعداد)		واحد های خدمات مکانیزه	سازندگان ماشین ها و ادوات کشاورزی
	کمباین	تراکتور		
۱,۷۷	۲	۸۳۱	۱	۵

ماخذ : اداره مکانیزاسیون

(جدول شماره ۸) : شرکت های تعاونی تولید و سهامی زراعی شهرستان

نوع شرکت	تعداد شرکت	تعداد اعضا	تعداد روستاهای تحت پوشش	تعداد اتحادیه	سطح زیر کشت زراعی		جمع
					دیم	آبی	
شرکت تعاونی تولید	۹	۱۹۳۱	—	۱	۲۵۰۰	۱۱۲۵۰	۱۳۷۵۰

ماخذ: سازمان تعاون روستایی

(جدول شماره ۹) : وضعیت تعاونیها و تشکلهای تولیدی و خدماتی

نوع تشکل	تعداد شرکت	تعداد اعضاء	نوع فعالیت	تعداد اتحادیه
شرکت تعاونی کشاورزی	۱۲	۹۸۹۰	کشاورزی	—
شرکتهای تعاونی روستایی	۶	۸۱۸۹	خدماتی و فنی	۱
شرکتهای تعاونی روستایی زنان	۲	۲۴۳	خدماتی	—

ماخذ: مدیریت شهرستان سازمان تعاون روستایی و مدیریت هماهنگی ترویج کشاورزی

(جدول شماره ۱۱): وضعیت دام و طیور

خلاصه آمار تعداد دام، واحد دامی و تولیدات دام، طیور، زنبور عسل و ابریشم شهرستان گناباد سال ۱۴۰۲ واحد: رأس، نفر، قطعه، کلتی، جعبه، تن

نوع دام	نام گروه	تعداد دام	واحد دامی	تولید گوشت قرمز	تولید گوشت مرغ	تولید تخم مرغ	تولید شیر	تولید عسل	تولید پيله تر	جمع توليدات
گوسفند	دام سبز	۸۱۳۱۹	۸۱۳۱۹	۸۸۸	۰	۰	۶۹۴	۰	۰	۱۵۸۲
بز		۲۱۴۷۸	۱۷۱۸۲	۱۲۴	۰	۰	۳۱۹	۰	۰	۴۴۳
جمع گروه		۱۰۲۷۹۷	۹۸۵۰۱	۱۰۱۲	۰	۰	۱۰۱۳	۰	۰	۲۰۲۵
گاو اصیل	دام سنگین	۱۵۹۴	۱۵۹۴۰	۷۶	۰	۰	۵۵۲۰	۰	۰	۵۵۹۶
گاو دورگ		۱۵۹۴۱	۹۵۶۴۶	۵۹۶	۰	۰	۳۸۶۵۷	۰	۰	۳۹۲۵
گاو بومی		۱۷۷	۷۰۸	۴	۰	۰	۶۶	۰	۰	۷۰
شتر		۱۰۰	۷۰۰	۴	۰	۰	۴۰	۰	۰	۴۳
جمع گروه		۱۷۸۱۲	۱۱۲۹۹۴	۶۸۰	۰	۰	۴۴۲۸۳	۰	۰	۴۴۹۶
اسب	دام سبیل	۲۲۳	۷۸۱	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
الاغ و قاطر		۵۳۱	۱۸۵۹	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
جمع گروه		۷۵۴	۲۶۳۹	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
مرغ گوشتی (جوجه ریزی)	دام زرد	۶۹۸۸۴۲۹	۳۴۹۴۲۱	۰	۱۳۲۷	۸	۰	۰	۰	۱۳۲۷۸
مرغ تخمگذار (ظرفیت)		۲۶۳۰۰۰	۱۰۵۲۰	۰	۵۲۰	۳۱۱۱	۰	۰	۰	۳۶۳۱
مرغ بومی (جوجه ریزی)		۳۱۵۹۷	۱۵۸۰	۰	۲۵	۱۳۵	۰	۰	۰	۱۶۰
مرغ مادر گوشتی (ظرفیت)		۷۵۷۰۰	۳۷۸۵	۰	۹۰	۰	۰	۰	۰	۹۰
مرغ مادر تخمگذار (ظرفیت)		۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
سایر ماکیان (جوجه ریزی)		۱۷۰۱۵	۳۹۷۱	۰	۱۵	۰	۰	۰	۰	۱۵
جمع گروه		۷۳۷۵۷۴ ۱	۳۶۹۲۷۷	۰	۱۳۹۲۸	۳۲۴۶	۰	۰	۰	۱۷۱۷۵
زنبور عسل		۸۶۸۵	۰	۰	۰	۰	۰	۴۱,۶	۰	۴۲
نوغان		۳۴۴	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱۴,۴۵	۱۴
جمع شهرستان		۷۴۹۷۱۰۴	۵۸۳۴۱۲	۱۶۹۲	۱۳۹۲۸	۳۲۴۶	۴۵۲۹۶	۴۲	۱۴,۴۵	۶۴۲۱۹

ماخذ: معاونت امور دام

(جدول شماره ۱۲): خلاصه آمار فعالیت های امور آبیان شهرستان گناباد سال ۱۴۰۲

نوع فعالیت	تعداد مرکز	سطح فعال پرورش (مترمربع)	رها سازی بجه ماهی (قطعه)	میزان تولید(تن)
سردآبی	۱	۱۳۶۸	۷۸۰۰	۶
گرمابی	۱۵	۸۱۰۰۰	۴۰۵۰۰	۴۳
جمع	۱۶	۸۲۳۶۸	۴۸۳۰۰	۴۹

ماخذ : مدیریت امور آبیان

(جدول شماره ۱۳): وضعیت زراعی و باغی شهرستان گناباد سال ۱۴۰۲

عنوان	سطح زیر کشت(هکتار)			میزان تولید(تن)		
	آبی	دیم	جمع	آبی	دیم	جمع
زراعی	۶۰۴۴,۵۴	۵۸۱,۹۵	۶۶۲۶,۴۹	۴۳۷۸۶,۸	۱۰۵۵,۷۹	۴۴۸۴۲,۵۹
باغی	۱۴۸۴۲,۳۵۸	۱۹۲۳,۸۱	۱۶۷۶۶,۱۶۸	۱۹۲۹۴,۵۶۶۲	۳۵۷,۴۸۱	۱۹۶۵۲,۰۴۷۲
جمع	۲۰۸۸۶,۸۹۸	۲۵۰۵,۷۶	۲۳۳۹۲,۶۵۸	۶۳۰۸۱,۳۶۶۲	۱۴۱۳,۲۷۱	۶۴۴۹۴,۶۳۷۲

(جدول شماره ۱۴) : محصولات مهم و اصلی شهرستان

رتبه بندی محصول زراعی شهرستان: گناباد- سال زراعی: ۰۱-۰۲

رتبه در : تولید (واحد به تن)		
نام محصول	رتبه	میزان
ارزن علوفه ای - ابی	۱	۱۰۵۰
خریزه - دیم	۱	۳۲۳
هندوانه - دیم	۱	۶۴۰
یونجه - دیم	۲	۱۰
سایر دانه های روغنی - ابی	۲	۱
سایر محصولات علوفه ای - ابی	۲	۴۹۰
سایر محصولات بذری - ابی	۲	۱۴,۴
چغندر علوفه ای - ابی	۲	۵۰۰۰
ماش - ابی	۲	۱,۲
ذرت خوشه ای - ابی	۲	۱۳۰۰۰
عدس - ابی	۲	۳۸,۱
کنجد - ابی	۳	۵۵
شبدر خشک - ابی	۳	۷۵
جو - دیم	۳	۸۰
سایر محصولات - ابی	۳	۱۳۸,۰۶

رتبه در : سطح زیر کشت (واحد به هکتار)		
نام محصول	رتبه	میزان
ارزن علوفه ای - ابی	۱	۴۲۰
خریزه - دیم	۱	۸۵
هندوانه - دیم	۱	۸۵
یونجه - دیم	۲	۳,۵
سایر دانه های روغنی - ابی	۲	۱
ذرت خوشه ای - ابی	۲	۲۷۰
عدس - ابی	۲	۳۶,۸۲
ماش - ابی	۲	۰,۷۵
شبدر خشک - ابی	۳	۱۰
جو - دیم	۳	۴۰۰
چغندر علوفه ای - ابی	۳	۱۰۰
سایر محصولات بذری - ابی	۳	۹
سایر محصولات - ابی	۳	۱۷,۷

عنوان	تعداد رتبه یک	تعداد رتبه دو	تعداد رتبه سه
تولید (واحد به تن)	۳	۸	۴
سطح زیر کشت (واحد به هکتار)	۳	۵	۵

رتبه بندی محصول باغی شهرستان: گناباد- سال ۱۴۰۲

رتبه در : تولید (واحد به تن)		
نام محصول	رتبه	میزان
زرشک	۱	۳۵,۳۴
سماق دیم	۱	۲۴۰
انجیر دیم	۱	۱,۷۵
گیاهان دارویی گلخانه ای	۱	۹۴۰
سماق آبی	۱	۲۰
سایر میوه های نیمه گرمسیری	۲	۱۰,۶
سایر میوه های دانه ریز	۲	۰,۳۵
توتستان برای نوغان آبی	۲	۲۶۳,۵۸
انجیر آبی	۲	۱۴۰

رتبه در : سطح زیر کشت (واحد به هکتار)		
نام محصول	رتبه	میزان
سماق آبی	۱	۴۰
سایر میوه های نیمه گرمسیری	۱	۵,۳
سایر محصولات منمر آبی	۱	۶
انجیر دیم	۱	۲,۸
توتستان برای نوغان آبی	۱	۱۱۴,۶
زرشک	۱	۳۷,۲
سماق دیم	۱	۱۲۵۰
انجیر آبی	۲	۲۸
سایر میوه های خشک آبی	۲	۲,۵
گیاهان دارویی گلخانه ای	۲	۴,۵
سایر میوه های دانه ریز	۳	۰,۱
پسته دیم	۳	۱۰,۵

عنوان	تعداد رتبه یک	تعداد رتبه دو	تعداد رتبه سه
تولید (واحد به تن)	۵	۴	۰
سطح زیر کشت (واحد به هکتار)	۷	۳	۲

(جدول شماره ۱۵):

آمار سطح زیر کشت، میزان تولید و عملکرد، محصولات زراعی شهرستان - گناباد، سال زراعی ۱۴۰۲-۰۱

گروه محصولات	نام محصول	سطح زیر کشت (هکتار)			میزان تولید (تن)		عملکرد (کیلوگرم در هکتار)	
		آبی	دیم	جمع	آبی	دیم	آبی	دیم
غلات	گندم	۹۰۰	---	۹۰۰,۰۰	۲۷۰۰	---	۳۰۰۰,۰	---
	جو	۲۵۹۴	۴۰۰	۲۹۹۴,۰۰	۶۶۰۰	۸۰	۲۵۴۴,۳	۲۰۰,۰
	ذرت دانه ای	---	---	---	---	---	---	---
	سایر غلات	۳,۳	---	۳,۳۰	۳,۶۳	---	۱۱۰۰,۰	---
	جمع غلات	۳۴۹۷,۳	۴۰۰	۳۸۹۷,۳۰	۹۳۰۳,۶۳	۸۰	۹۳۸۳,۶۳	---
محصولات صنعتی	چغندر قند	۰,۱	---	۰,۱۰	۳,۵	---	۳,۵۰	---
	پنبه	۴۲۴	---	۴۲۴,۰۰	۱۰۶۰	---	۱۰۶۰,۰۰	---
	کنجد	۵۵	---	۵۵,۰۰	۵۵	---	۵۵,۰۰	---
	سایر دانه های روغنی	۱	---	۱,۰۰	۱	---	۱,۰۰	---
	جمع محصولات صنعتی	۴۸۰,۱	---	۴۸۰,۱۰	۱۱۱۹,۵	---	۱۱۱۹,۵۰	---
حبوبات	نخود	۲۵,۹۶	۵,۱	۳۱,۰۶	۳۳,۲۵	۱,۷	۱۲۸۰,۸	۳۳۳,۳
	لوبیا	۴,۷	---	۴,۷۰	۵,۱۶	---	۵,۱۶	---
	عدس	۳۶,۸۲	۳,۳۵	۴۰,۱۷	۳۸,۱	۱,۰۹	۱۰۳۴,۸	۳۲۵,۴
	ماش	۰,۷۵	---	۰,۷۵	۱,۲	---	۱,۲۰	---
	جمع حبوبات	۶۸,۲۳	۸,۴۵	۷۶,۶۸	۷۷,۷۱	۲,۷۹	۸۰,۵۰	---
محصولات جالیزی	هندوانه	۵۵	۸۵	۱۴۰,۰۰	۱۱۰۰	۶۴۰	۱۷۴۰,۰۰	۷۵۲۹,۴
	خربزه	۵۵	۸۵	۱۴۰,۰۰	۸۶۰	۳۲۳	۱۱۸۳,۰۰	۳۸۰۰,۰
	خیار	۱۰	---	۱۰,۰۰	۱۴۷	---	۱۴۷,۰۰	---
	کدو	۱,۳	---	۱,۳۰	۱۹,۲۴	---	۱۹,۲۴	---
	سایر محصولات جالیزی	۵	---	۵,۰۰	۲۳,۵	---	۲۳,۵۰	---
	جمع محصولات جالیزی	۱۲۶,۳	۱۷۰	۲۹۶,۳۰	۲۱۴۹,۷۴	۹۶۳	۳۱۱۲,۷۴	---
سبزیجات	سیب زمینی	۴	---	۴,۰۰	۱۰۸	---	۱۰۸,۰۰	---
	پیاز	۱	---	۱,۰۰	۳۰	---	۳۰,۰۰	---
	گوجه فرنگی	۱۰	---	۱۰,۰۰	۳۰۰	---	۳۰۰,۰۰	---
	بادمجان	۸,۹۴	---	۸,۹۴	۱۲۷,۱۲	---	۱۲۷,۱۲	---
	سبزیجات برگی	۴,۵۷	---	۴,۵۷	۵۰,۵۲	---	۵۰,۵۲	---
	سبزیجات غده ای	۵,۹	---	۵,۹۰	۹۳,۲۲	---	۹۳,۲۲	---
	سایر سبزیجات	۲۵	---	۲۵,۰۰	۱۱۵	---	۱۱۵,۰۰	---
	جمع سبزیجات	۵۹,۴۱	---	۵۹,۴۱	۸۲۳,۸۶	---	۸۲۳,۸۶	---
نباتات علوفه ای	یونجه	۹۰۰	۳,۵	۹۰۳,۵۰	۸۸۶۵	۱۰	۸۸۷۵,۰۰	۲۸۵۷,۱
	شبدر خشک	۱۰	---	۱۰,۰۰	۷۵	---	۷۵,۰۰	---
	ذرت علوفه ای	۲۰	---	۲۰,۰۰	۹۰۰	---	۹۰۰,۰۰	---
	خسبیل	۴۷	---	۴۷,۰۰	۷۷۵,۵	---	۷۷۵,۵۰	---
	ارزن علوفه ای	۴۲۰	---	۴۲۰,۰۰	۱۰۵۰	---	۱۰۵۰,۰۰	---
	چغندر علوفه ای	۱۰۰	---	۱۰۰,۰۰	۵۰۰۰	---	۵۰۰۰,۰۰	---
	ذرت خوشه ای	۲۷۰	---	۲۷۰,۰۰	۱۳۰۰۰	---	۱۳۰۰۰,۰۰	---
	سایر محصولات علوفه ای	۱۴	---	۱۴,۰۰	۴۹۰	---	۴۹۰,۰۰	---

عملکرد (کیلوگرم در هکتار)		میزان تولید (تن)			سطح زیر کشت (هکتار)			نام محصول	گروه محصولات
دیم	آبی	جمع	دیم	آبی	جمع	دیم	آبی		
--	--	۳۰۱۶۵,۵۰	۱۰	۳۰۱۵۵,۵	۱۷۸۴,۵۰	۳,۵	۱۷۸۱	.	جمع نباتات علوفه ای
--	۸۰۰,۰	۴,۴۰	--	۴,۴	۵,۵۰	--	۵,۵	هندوانه بذری	سایر محصولات
--	--	--	--	--	--	--	--	ذرت بذری	
--	۱۶۰۰,۰	۱۴,۴۰	--	۱۴,۴	۹,۰۰	--	۹	سایر محصولات بذری	
--	۷۸۰۰,۰	۱۳۸,۰۶	--	۱۳۸,۰۶	۱۷,۷۰	--	۱۷,۷	سایر محصولات	
--	--	۱۵۶,۸۶	--	۱۵۶,۸۶	۳۲,۲۰	--	۳۲,۲	.	جمع سایر محصولات
--	--	۴۴۸۴۲,۵۹	۱۰۵۵,۷۹	۴۳۷۸۶,۸	۶۶۲۶,۴۹	۵۸۱,۹۵	۶۰۴۴,۵۴	- جمع کل -	.

آمار سطح زیر کشت تولید و عملکرد محصولات دایمی شهرستان گناباد در سال ۱۴۰۲

گروه	نام محصول	سطح زیر کشت (هکتار)			میزان تولید (تن)	عملکرد سطح بارور (کیلوگرم در هکتار)
		غیر بارور	بارور	جمع		
میوه های دانه دار	سیب	۰,۷	۳۰	۳۰,۷	۲۴۰	۸۰۰۰
	کلابی	۰	۹	۹	۵۴	۶۰۰۰
	به	۰,۲	۳,۹	۴,۱	۱۹,۵	۵۰۰۰
	سایر میوه های دانه دار	۰	۰	۰	۰	۰
	جمع	۰,۹	۴۲,۹	۴۳,۸	۳۱۳,۵	۰
میوه های هسته دار	البالو	۱	۵۴,۸	۵۵,۸	۲۴۶,۶	۴۵۰۰
	گیلاس	۰,۷	۳۲,۱	۳۲,۸	۱۶۰,۵	۵۰۰۰
	گوجه	۲	۱۵,۲	۱۷,۲	۷۶	۵۰۰۰
	الو و الو قطره طلا	۰	۹,۳	۹,۳	۶۳,۲۴	۶۸۰۰
	هلو	۲,۱	۱۴,۸	۱۶,۹	۹۳,۲۴	۶۳۰۰
	زردالو و قیسی	۲۴,۹	۱۵۳,۴	۱۷۸,۳	۶۱۳,۶	۴۰۰۰
	شلیل	۰	۰	۰	۰	۰
	سایر میوه های هسته دار	۰	۱۲	۱۲	۶۸,۴	۵۷۰۰
	جمع	۳۰,۷	۲۹۱,۶	۳۲۲,۳	۱۳۲۱,۵۸	۰
	انگور ابی	۱۶	۴۳۴	۴۵۰	۴۲۷۰,۱	۹۸۳۹
میوه های دانه ریز	انگور دیم	۳,۸	۷	۱۰,۸	۱۹,۶	۲۸۰۰
	انواع توت درختی و شاه توت آبی	۹,۷	۸۹,۱	۹۸,۸	۱۱۵,۸۳	۱۳۰۰
	انواع توت درختی و شاه توت دیم	۰	۰	۰	۰	۰
	توت فرنگی	۰	۰,۸۵	۰,۸۵	۲,۲۹۵	۲۷۰۰
	تمشک	۰	۰	۰	۰	۰
	سایر میوه های دانه ریز	۰,۱	۰,۱	۰,۲	۰,۳۵	۳۵۰۰
	جمع	۲۹,۶	۵۳۱,۰۵	۵۶۰,۶۵	۴۴۰۸,۱۷۵	۰
میوه های خشک	پسته ابی	۱۶۵۲	۶۸۲۷	۸۴۷۹	۶۰۰۷,۸	۸۸۰
	پسته دیم	۰	۱۰,۵	۱۰,۵	۶,۴۰۵	۶۱۰
	بادام ابی	۷۵,۶	۹۰۳,۷	۹۷۹,۳	۷۲۲,۹۶	۸۰۰
	بادام دیم	۵,۲	۲۰۱	۲۰۶,۲	۲۳,۹۱	۱۱۹
	گردو	۱,۱	۱۳۶,۳	۱۳۷,۴	۱۲۲,۶۷	۹۰۰
	فندق	۰	۰	۰	۰	۰
	سنجد آبی	۰	۱,۶	۱,۶	۱,۲۸	۸۰۰
	سنجد دیم	۰	۰	۰	۰	۰
	سایر میوه های خشک آبی	۰	۲,۵	۲,۵	۰,۸	۳۲۰
	سایر میوه های خشک دیم	۰	۰	۰	۰	۰
	جمع	۱۷۳۳,۹	۸۰۸۲,۶	۹۸۱۶,۵	۶۸۸۵,۸۲۵	۰
میوه های سرد سیری	زالزالک آبی	۰	۰	۰	۰	۰
	زالزالک دیم	۰	۰,۰۱	۰,۰۱	۰,۰۱۶	۱۶۰۰
	زرشک	۳,۴	۳۷,۲	۴۰,۶	۳۵,۳۴	۹۵۰
	سماق آبی	۰	۴۰	۴۰	۲۰	۵۰۰
	سماق دیم	۱۸۰	۱۲۵۰	۱۴۳۰	۲۴۰	۱۹۲

گروه	نام محصول	سطح زیر کشت (هکتار)			میزان تولید (تن)	عملکرد سطح بارور (کیلوگرم در هکتار)
		بارور	غیر بارور	جمع		
میوه های نیمه گرمسیری	عنا ب	۰	۱,۴	۱,۴	۰,۷	۵۰۰
	سایر میوه های سردسیری	۰	۰,۱۵	۰,۱۵	۰,۳	۲۰۰۰
	جمع	۱۸۳,۴	۱۳۲۸,۷۶	۱۵۱۲,۱۶	۲۹۶,۳۵۶	۰
	انار ا بی	۳۱,۳	۲۱۹,۲	۲۵۰,۵	۱۷۵۳,۶	۸۰۰۰
	انجیر ا بی	۰,۶	۲۸	۲۸,۶	۱۴۰	۵۰۰۰
	انجیر دیم	۰	۲,۸	۲,۸	۱,۷۵	۶۲۵
	خرمالو	۰	۰	۰	۰	۰
	زیتون	۰,۵	۰,۵	۱	۰,۵	۱۰۰۰
	سایر میوه های نیمه گرمسیری	۰	۵,۳	۵,۳	۱۰,۶	۲۰۰۰
	جمع	۳۲,۴	۲۵۵,۸	۲۸۸,۲	۱۹۰۶,۴۵	۰
میوه های گرمسیری	میوه های گرمسیری	۰	۰	۰	۰	۰
محصولات گلخانه ای	جمع	۰	۰	۰	۰	۰
	خیا ر گلخانه ای	۰	۴,۸۳	۴,۸۳	۹۸۰,۴۹	۲۰۳۰۰۰
	گوجه فرنگی گلخانه ای	۰	۰,۵	۰,۵	۱۲۵	۲۵۰۰۰۰
	فلفل گلخانه ای	۰	۰	۰	۰	۰
	بادمجان گلخانه ای	۰	۰	۰	۰	۰
	سبزیجات برگی گلخانه ای	۰	۱	۱	۶۰	۶۰۰۰۰
	سایر محصولات جالیزی گلخانه ای	۰	۰	۰	۰	۰
	توت فرنگی گلخانه ای	۰	۰,۳	۰,۳	۱۰,۵	۳۵۰۰۰
	سایر میوه های گلخانه ای	۰	۰	۰	۰	۰
	گیاهان دارویی گلخانه ای	۰	۴,۵	۴,۵	۹۴۰	۲۰۸۸۸۹
سایر	جمع	۰	۱۱,۱۳	۱۱,۱۳	۲۱۱۵,۹۹	۰
	گلستان (کل محمدی) آبی	۰	۴۶	۴۶	۱۶۱	۳۵۰۰
	گلستان (کل محمدی) دیم	۰	۰	۰	۰	۰
	توتستان برای نوغان آبی	۱۳,۲	۱۱۴,۶	۱۲۷,۸	۲۶۳,۵۸	۲۳۰۰
	توتستان برای نوغان دیم	۰	۰	۰	۰	۰
	زعفران	۰	۳۵۵۰	۳۵۵۰	۴,۹۷	۱
	زیره سبز آبی	۰	۱۸,۹	۱۸,۹	۹,۴۵	۵۰۰
	زیره سبز دیم	۰	۲۶۳,۵	۲۶۳,۵	۶۵,۸	۲۵۰
	گیاهان دارویی سایر آبی	۲	۱۴,۷	۱۶,۷	۱۱۲۶,۹۲	۷۶۶۶۱
	گیاهان دارویی سایر دیم	۰	۰	۰	۰	۰
	باغات مخلوط آبی	۰	۱۰۲,۴	۱۰۲,۴	۳۵۸,۴	۳۵۰۰
	باغات مخلوط دیم	۰	۰	۰	۰	۰
	درختان غیر مثمر آبی	۱,۵	۷۶,۶	۷۸,۱	۰	۰
	درختان غیر مثمر دیم	۰	۰	۰	۰	۰
	قارچ دکمه ای	۰	۲,۰۲۸	۲,۰۲۸	۴۱۱,۶۵۱۲	۲۰۲۹۸۴
	قارچ صدفی	۰	۰	۰	۰	۰
	سایر قارچ های خوراکی	۰	۰	۰	۰	۰
	سایر محصولات مثمر آبی	۰	۶	۶	۲,۴	۴۰۰
	سایر محصولات مثمر دیم	۰	۰	۰	۰	۰

گروه	نام محصول	سطح زیر کشت (هکتار)			میزان تولید (تن)	عملکرد سطح بارور (کیلوگرم در هکتار)
		جمع	بارور	غیر بارور		
	جمع	۴۲۱۱,۴۲۸	۴۱۹۴,۷۲۸	۱۶,۷	۲۴۰۴,۱۷۱۲	۰
جمع کل محصولات دیم		۱۹۲۳,۸۱	۱۷۳۴,۸۱	۱۸۹	۳۵۷,۴۸۱	۲۰۶
جمع کل محصولات ابی		۱۴۸۴۲,۳۵۸	۱۳۰۰۳,۷۵۸	۱۸۳۸,۶	۱۹۲۹۴,۵۶۶۲	۱۴۸۴
جمع کل		۱۶۷۶۶,۱۶۸	۱۴۷۳۸,۵۶۸	۲۰۲۷,۶	۱۹۶۵۲,۰۴۷۲	۱۳۳۳

قابلیت ها و توانمندیهای شهرستان :

- ۱- وجود تشکلهای فارغ التحصیلی خصوصاً شرکتهای مشاوره ای و سایر بخشهای غیردولتی جهت علمی نمودن و اقتصادی کردن تولید
- ۲- وجود کارخانه الوئه ورا به ظرفیت روزانه بیست هزار لیتر انواع ایمیوه
- ۳- فعال بودن شرکت های دانش بنیان در سطح شهرستان
- ۴- کشاورزان و بهره برداران سخت کوش در تولید محصولات کشاورزی و تولید محصولات مقاوم به خشکی و تنش های محیطی مثل جو ، پنبه ، پسته ، انار ، جالیز، زیره وزعفران، گیاهان دارویی، سماق و وجود قنوات متعدد و سایر منابع آبی و اراضی کشاورزی و زمینه انجام امور زیر بنائی در این راستا
- ۵- وجود سردخانه با توجه به تولیدات مختلف بخش کشاورزی
- ۶- وجود سیلوی و انبارهای ذخیره ای در سطح شهرستان
- ۷- وجود تعداد زیادی بندسار سنتی و تولید محصولات جالیزی دیم
- ۸- وجود کارخانه سورتینگ و بسته بندی محصولات کشاورزی از جمله پسته
- ۹ - وجود ایستگاه تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی با ۵ پایگاه تحقیقاتی فعال با گرایش تحقیقاتی زعفران ، گیاهان دارویی ، غلات ، پسته ، منابع طبیعی ، آبخیز و آبخوانداری و امور دام

مشکلات ، محدودیتها ، چالشها و تهدیدها :

- ۱-عدم بهره گیری از حداکثر ظرفیتهای قانونی در نظام جامع دامپروری و ارتقاء بهره وری....
- ۲-عدم بهره گیری از ظرفیتهای خالی موجود واحدها و کارخانجات و به دلیل کاهش اعتبارات و افزایش سود بانکی
- ۳-عدم مدیریت بهینه عرضه و تقاضای آب کشاورزی به دلیل ضعف قوانین
- ۴-عدم تقویت و توسعه امور زیر بنایی بخش کشاورزی به دلیل کاهش اعتبارات تملکی
- ۵-عدم افزایش ضریب خودکفایی و امنیت غذایی بدلیل بهاء ندادن به بخش کشاورزی با سایر بخشها
- ۶-عدم توسعه فرآوری ، صادرات و بازار محصولات کشاورزی با توجه به دموکراسی اداری
- ۷-نداشتن زیر ساختهای تشکلهای و تعاونیهای استان که نیاز به تقویت و توسعه دارند و مساعدت مراجع ملی و استانی را میطلبد نظیر سردخانه صنایع تبدیلی سورت و بسته بندی و ...
- ۸-عدم مشارکت فعال اعضای تعاونیها و تشکلهای در ساختار تعاونیها مانند هیات مدیره و بازرسین به دلیل افتخاری بودن آن در اساسنامه نیاز به اصلاح قوانین فرادستی دارد
- ۹-حذف کمکهای بلاعوض و اعتبارات تملک داراییها که قبلاً از طرف دولت به شبکه انجام میشد
- ۱۰-نداشتن وثیقه معتبر که گاهاً شبکه را برای دریافت تسهیلات بانکی با مشکل مواجه میسازد
- ۱۱-استمرار خشکسالی و تبعات منفی ناشی از آن (کم آبی، افت شدید آبهای زیرزمینی، هجوم آفات و...) و پراکنش نامناسب بارندگی و پایین بودن کمیت و کیفیت منابع آبی موجود.
- ۱۲-وجود منابع آبی شور، اغلب چاههای کشاورزی در منطقه دارای شوری بسیار بالا بوده که کشت و کار را در حیطه محصولات کشاورزی بسیار محدود و مشکل مینماید.
- ۱۳-خرده مالکی و عدم توسعه کشاورزی مکانیزه و مشکلات اجتماعی در خصوص یکپارچه سازی اراضی و اجرای طرحهای آبیاری نوین
- ۱۴-کمبود نقدینگی واحدهای دام و طیور جهت تامین هزینه های جاری
- ۱۵-بالا بودن قیمت جوجه یکروزه سایر ماکیان و افزایش قیمت دارو و واکسن

- ۱۶- عدم ثبات در بازار زعفران و قاچاق پیاز آن بین کشورهای منطقه
- ۱۷- پایین بودن ضریب مکانیزاسیون به دلیل مستهلک بودن ادوات و ماشین آلات کشاورزی
- ۱۸- بی کیفیتی سموم تولید داخل، وجود کودهای بی کیفیت، افزایش چشمگیر هزینه های تولید و عدم رقابت پذیری محصولات کشاورزی
- ۱۹- عدم امکان فروش اراضی به متقاضی بعد از احیاء با توجه به مصوبه مجلس و ضعف در قوانین مالکیت اراضی کشاورزی خصوصاً قانون ارث
- ۲۰- فرسایش شدید آبی و بادی که موجب از بین رفتن خاک زراعی مرغوب شده است
- ۲۱- بالا بودن هزینه تولید و قیمت تمام شده محصولات بخش دام و طیور به علت بعد مسافت از مراکز تولید علوفه و همچنین فروش محصولات تولیدی
- ۲۲- خشک شدن و شوری چاه های مالدار و مشکلات مربوط به تامین آب شرب دام سبک
- ۲۳- بالا بودن تعرفه آب بهای مصرفی واحدهای دام و طیور با توجه به اینکه دام و طیور جزء زیر بخش کشاورزی می باشد ولی آب بهاء مصرفی به صورت صنعتی حساب می شود
- ۲۴- عدم بهاء دادن به گازرسانی به واحدهای مرغداری که دومین مصرف کننده سوخته های فسیلی می باشند
- ۲۵- با توجه به تولید بالای گوشت مرغ در شهرستان و نوسانات بازار این محصولات در حال حاضر کشتارگاه طیور شهرستان ضوابط لازم جهت عقد قرارداد خرید گوشت مرغ منجمد را ندارد و بایستی در خصوص سورتینگ اقدام شود
- ۲۶- عدم وجود نمایندگی شرکت پشتیبانی امور دام استان در شهرستان که باعث سرگردانی مرغداران و دام داران جهت تامین نهاده های مورد نیازشان می شود.

فرصتها:

- ۱- ایجاد ارتباط مناسب با تحقیقات ترویج و آموزش کشاورزی و سازمان نظام مهندسی کشاورزی و منابع طبیعی
- ۲- جوان گرایی در بخش کشاورزی
- ۳- توسعه کشت به سمت محصولات مقاوم به شوری و کم آبی
- ۴- وجود بیش از ۸۰ نفر فارغ التحصیل و کارشناس رشته علوم دامی در شهرستان و تقویت شرکتهای تعاونی تولیدی کشاورزی و شرکتهای سهامی زراعی
- ۵- حمایت های دولت از طرحهای زیر بنایی
- ۶- گرایش و استقبال مردم جهت کشت گلخانه ای
- ۷- وجود بستر مناسب امکانات در سطح روستاهای جهت اجرای پروژه ها

الویتهای اجرایی شهرستان :

- ۱- توجه ویژه و تقویت مراکز دهستان و تمرکز زدایی امور
- ۲- توسعه مقوله مکانیزاسیون دراموردام و شیلات
- ۳- توانمندسازی تشکلهای مرتبط و ظرفیت پذیر نمودن تشکلهای و سایر بخشهای غیردولتی جهت پذیرش صد درصد امور تصدی گری و اجرای مدیریت یکپارچه تولید
- ۴- تلاش در جهت افزایش کیفی محصولات به موازات کمیت و تولید محصولات سالم دامی
- ۵- بهره گیری مناسب و علمی از منابع آب و انرژی در جهت کمک به اقتصاد ملی
- ۶- حفظ و گسترش سرمایه گذاری های موجود
- ۷- جلوگیری از تخریب زمینهای کشاورزی و منابع طبیعی به منظور برنامه ریزی پایدار در تولید محصولات کشاورزی

- ۸- ارتقاء امنیت سرمایه گذاری و تولید در بخش کشاورزی
- ۹- حفاظت و بهره برداری پایدار از منابع طبیعی و پایه بخش کشاورزی
- ۱۰- توجه ویژه به تولید محصولات دارای مزیت نسبی
- ۱۱- ارتقاء سطح آگاهی و دانش فنی بهره بردار و تولیدکنندگان بخش کشاورزی
- ۱۲- تلاش در جهت خودکفایی محصولات کشاورزی
- ۱۳- استفاده از ظرفیتهای موجود به منظور افزایش تولید
- ۱۴- توسعه بازار با تقویت تشکلهای و تعاونیها
- ۱۵- اصلاح الگوی کشت
- ۱۶- مشارکت در افزایش ضریب امنیت غذایی کشور
- ۱۷- واگذاری فعالیتهای تصدیگری به بخش خصوصی و تلاش در جهت بکارگیری توان علمی متخصصان کشاورزی
- ۱۸- ارتقاء توان پایش و مراقبت قرنطینه ای گیاهی و دامی
- ۱۹- مبارزه با آفات با استفاده از روشهای بیولوژیک و نوین
- ۲۰- ارتقاء بهره وری و بکارگیری روشهای علمی در تولیدات محصولات کشاورزی و دامی
- ۲۱- ارتقاء کیفی و بهداشتی محصولات کشاورزی و فرآورده های خامی دامی و شیلاتی
- ۲۲- پوشش بیمه محصولات و عوامل تولید
- ۲۳- افزایش جذب سرمایه گذاری
- ۲۴- حفاظت از منابع ژنتیکی حیوانی و گیاهی
- ۲۵- تربیت انسانهای با تفکر تعاونی بعنوان تعاونگران در سطح روستا
- ۲۶- آموزش اصول تعاون و گسترش نهضت تعاون در سطح جامعه روستایی
- ۲۷- تربیت مدیران تعاونگر برای اداره شرکتها و اتحادیه های تعاونی روستایی و کشاورزی در جامعه روستایی
- ۲۸- توسعه کمی و کیفی شبکه تعاونها و تهیه استانداردها و شاخصهای توسعه ای آموزشی
- ۲۹- تدوین و بازنگری اساسنامه دستورالعمل ها آیین نامه ها برای ارتقاء سطح آگاهی تعاون گران شبکه
- ۳۰- تدوین تقویم سالیانه آموزشی و همکاری با سایر دستگاههای آموزشی برای گسترش دانش و ارتقاء مهارتهای علمی و کاربردی در سطح جامعه روستایی توانگر
- ۳۱- برپایی و تشکیل نمایشگاهها ، کارگاههای آموزشی سمینارهای آموزشی و ترویجی برای اعضاء و ارکان شبکه گسترده تعاونی روستایی
- ۳۲- توسعه و تقویت عملیات مدیریتی اجتماعی فرهنگی اقتصادی و خدماتی در روستاها برای رسیدن به مقاصد نهضت تعاون
- ۳۳- تامین و تدارک عوامل پیشرفت تقویت و توسعه عملیات جمع آوری نگهداری خرید محصولات و فرآوری
- ۳۴- ارائه تسهیلات بانکی و اعتباری
- ۳۶- شرکت در پویایی بخش و جلوگیری از آلودگی محیط زیست
- ۳۷- تدوین برنامه الگوی کشت
- ۳۸- افزایش تولیدات محصولات زراعی با افزایش بهره وری منابع پایه
- ۳۹- تولید محصولات زراعی سالم بویژه در تولید محصولات سبزی و صیفی
- ۴۰- اجرای سیستم دوکشتی با اولویت ایجاد تنوع در کشت گونه های زراعی علوفه ای

- ۴۱- فعالسازی واحدهای تولیدی نیمه فعال و غیر فعال
- ۴۲- پایداری تولید (پایداری منابع تولید پایداری سیاستی حمایتی از تولید)
- ۴۳- تکمیل طرحها و پروژه های نیمه تمام
- ۴۴- اقتصادی کردن تولید و کاهش قیمت تمام شده بویژه از طریق ارتقاء بهره وری و توان تخصصی مدیریتی فن آوری صنعتی و مکانیزه نمودن واحدهای تولیدی
- ۴۵- تولید محصول سالم (کاهش مصرف کود و سموم شیمیایی و جایگزینی کودهای غیر شیمیایی و روشهای کنترل غیر شیمیایی آفات و امراض)
- ۴۶- ایجاد اشتغال پایدار و ارتقاء سطح درآمد تولیدکنندگان
- ۴۷- واگذاری وظایف تصدیگری به جامعه هدف و تمرکز بر امور هدایت حمایت و نظارت
- ۴۸- ارتقاء سطح خوداتکایی در تأمین نیاز محصولات باغبانی و ارتقاء ضریب امنیت غذایی
- ۴۹- سازماندهی ساماندهی و توانمندسازی تشکلهای تخصصی محصولی با هدف ایجاد امکان اعمال
- ۵۰- برنامه ریزی و مدیریت یکپارچه کل زنجیره اقتصادی محصول
- ۵۱- توسعه بیمه ، سرمایه گذاری و تقویت زیرساختهای مورد نیاز
- ۵۲- ایزوله کردن انبار زراعی
- ۵۳- احداث آب بندها و سدها
- ۵۴- احداث استخرهای ذخیره آب
- ۵۵- لایروبی و کول گذاری قنوات
- ۵۶- احداث ایستگاههای پمپاژ آب
- ۵۷- زهکشی و اصلاح اراضی شور
- ۵۸- تسطیح اراضی کشاورزی
- ۵۹- مرمت و ایجاد راههای دسترسی به مزارع
- ۶۰- تأمین و تضمین امنیت بهداشت عمومی ، سرمایه دامی ، فرآورده ها، صنایع و اماکن مرتبط با دامپزشکی حفظ واحیاء ، اصلاح و توسعه منابع طبیعی
- ۶۱- توجه به حقوق ارباب رجوع و ایجاد سازوکارهای مناسب جهت حداقل نمودن مراجعات
- ۶۲- کاهش ضایعات دامی
- ۶۳- ایجاد تنوع در تولیدات و انواع پرورش با در نظر گیری ابعاد اقتصادی طرحها
- ۶۴- توجه ویژه به آموزش و ترویج بهره برداران دامی
- ۶۵- توجه ویژه به صنایع تبدیلی بخش
- ۶۶- توجه به ذخایر ژنتیکی موجود
- ۶۷- همکاری با سایر بخشهای خصوصاً در رابطه با ایجاد مراکز عرضه به منظور حذف واسطه ها و دلالتان
- ۶۸- همکاری موثر با دامپزشکی جهت حفظ سلامت دام
- ۶۹- ایجاد سیستم اطلاع گیری به منظور اخذ اطلاعات به هنگام
- ۷۰- ساماندهی دام روستایی در سطح شهرستان